

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG

Pháp sư Ngộ Hạnh chủ giảng

Kính thưa chư vị pháp sư từ bi, kính thưa chư vị cán bộ và cư sĩ Khang từ bi, kính thưa chư vị đồng học, xin chào mọi người. A Di Đà Phật!

Hôm nay thật sự rất là vui mừng, buổi tối hôm qua chúng tôi ở trên máy bay, rất muốn mau mau bay đến Đài Loan để cùng mọi người vào tham gia khóa học của Giảng đường đạo đức chúng ta, cho nên tất cả đều rất thuận lợi, máy bay cũng hạ cánh đúng giờ, tôi cũng có thể đến kịp giờ để học tập chung với mọi người về luân lý đạo đức của chúng ta, tham gia khóa học của Giảng đường đạo đức.

Vậy thì khóa học này thật ra là sự phụ Thượng nhân của chúng ta Ngài đã phát một đại nguyện, hy vọng sẽ khiến nền giáo dục của Văn hóa truyền thống Trung Hoa chúng ta có thể phổ cập rộng rãi khắp toàn cầu. Vậy thì ngày hôm nay tôi tranh thủ cơ hội này để cùng học tập với mọi người. Có một bài văn thế này, bài văn này tức là đã đem việc dạy học truyền thống của cổ Thánh tiên Hiền văn hóa Trung Hoa viết ra thành một bài văn rất có hệ thống, rất đại cương cho chúng ta. Bài văn này chính là giáo huấn của thư viện Chu Tử Bạch Lộc Động. Vậy thì vị Chu Tử này là Chu Hi vào thời nhà Tống, Ngài là một đại đức của nhà Nho. Ở thư viện Bạch Lộc

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

Động, Ngài có một bài, chúng ta gọi là giống bài giáo huấn của nhà trường vậy. Số lượng chữ mặc dù không nhiều nhưng đã đem những Văn hóa truyền thống của Trung Quốc từ thời Nghiêu Thuấn, Vũ Thang, Văn Vũ, Chu Công mãi cho đến Khổng Mạnh cùng các vị cổ Thánh tiên Hiền đã truyền thừa lại, Ngài đã làm thành một tổng cương lĩnh cho việc dạy học, viết thành một bài giảng giải có hệ thống cho chúng ta, vô cùng giản yếu rõ ràng, vô cùng hiếm có. Cho nên hôm nay nhân cơ hội này tôi sẽ báo cáo với mọi người một cách hết sức đơn giản, bởi vì Giảng đường đạo đức của chúng ta, thật ra nội dung chúng ta học tập cũng không tách rời cương lĩnh này. Nếu như có thể nắm vững cương lĩnh này thì trong quá trình học tập chúng ta có thể nhận được một khái niệm rất tốt, rất viên mãn, sẽ có tín tâm rất lớn đối với Văn hóa truyền thống Trung Hoa này.

Vậy thì chúng ta đều biết là trong “Tam tự kinh” đã nhắc đến với chúng ta một câu nói, mấy đoạn thể này, tức là “Nhân chi sơ, tánh bản thiện, tánh tương cận, tập tương viễn, cầu bất giáo, tánh nãi thiên, giáo chi đạo, quý dĩ chuyên”. Thì chúng ta biết đây là “Tam tự kinh”, các em bé trước đây từ nhỏ đã phải đọc thuộc “Tam tự kinh” rồi. Mặc dù các em bé từ nhỏ đã học thuộc nhưng trên thực tế **quý vị coi (quý vị xem)** mấy câu này trong “Tam tự kinh” chính là một tổng cương lĩnh, tổng nguyên tắc trong Văn hóa truyền thống Trung Hoa của chúng ta. Lúc mở đầu đã nói với chúng ta “Nhân chi sơ, tánh bản thiện”, điều này so với điều mà Phật pháp Đại thừa đã nói với chúng ta, mỗi một chúng sanh chúng ta đều có Phật tánh, Đức

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

Phật đã nói với chúng ta, tất cả chúng sanh đều có Phật tánh. Còn bên Nho gia thì nói “Nhân chi sơ, tánh bản thiện”, và điều Phật pháp nói “Tất cả chúng sanh đều có Phật tánh”, thật ra là một ý nghĩa hoàn toàn đồng nhất. Vì thế Nho gia thì nói bản thiện, Phật pháp thì nói Phật tánh, thật ra đều là giống nhau, đều là khẳng định tất cả chúng sanh chúng ta đều có Phật tánh, đều là bản thiện. Vậy thì đã khẳng định chúng ta nhân tánh bản thiện rồi, người người đều có Phật tánh. Vậy chúng ta, những người theo đuổi việc giáo dục phổ biến Văn hóa truyền thống, chúng ta sẽ rất có tín tâm, bởi vì con người vốn dĩ là lương thiện mà. Vậy thì bây giờ tại sao lại bất thiện? Là do bây giờ có tập tánh, tập tánh chúng ta đã dưỡng thành từ nhiều kiếp, khiến cho tập tánh này càng ngày càng xa bản tánh của chúng ta. Cho nên bản tánh vốn dĩ đều là giống nhau, chỉ là tập tánh khiến chúng sanh đều trở nên không giống nhau. Vì vậy bây giờ chúng ta có thể nói là **không hay không biết (bất tri bất giác?)** mà bị lạc lối, bị ô nhiễm, bị đọa lạc trong tập tánh này. Do đó ngày nay việc dạy học truyền thống của Thánh giả không có điều gì khác, thật ra chủ yếu chính là muốn khôi phục bản tánh của chúng ta mà thôi. Đây chính là mục đích chủ yếu của việc giáo dục luân lý đạo đức, tức là hy vọng chúng ta từ tập tánh hồi quy về bản thiện.

Vậy thì nhất định phải biết “câu bất giáo, tánh nãi thiên”. Cái “giáo” này tức là chúng ta nói phải giác ngộ, nếu như quý vị không giúp họ giác ngộ, không giúp họ quay đầu, thì họ sẽ ô nhiễm ngày càng nghiêm trọng, họ sẽ cách bản thiện của chúng ta ngày càng xa, vậy thì tạo ác sẽ ngày càng

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

ng nghiêm trọng, thậm chí là sẽ ảnh hưởng đến cả xã hội, cả quốc gia, cả thế giới. **Quý vị coi (quý vị xem)**, sẽ gây ra cho toàn thế giới, chúng ta nhìn thấy có rất nhiều thiên tai nhân họa động loạn, luôn luôn đều là bởi vì tập tánh ô nhiễm nghiêm trọng mà gây ra. Cho nên ngày nay phải làm sao mới có thể khôi phục được sự an định, hòa hợp của thế giới? Tức là phải giáo dục. Vậy việc giáo dục này là do ai giáo dục? Chúng ta nhìn thấy Thánh nhân đang giáo huấn chúng ta, Hiền nhân đang dạy dỗ chúng ta. Do vậy **quý vị coi (quý vị xem)** những Đế vương thời xưa, họ đều là đại Thánh đại Hiền, họ đều là **“dựng nước quản dân, dạy học đứng đầu” (kiến quốc quân dân, giáo học vi tiên?)**, họ vô cùng coi trọng giáo dục. Cho nên từ Nghiêu Thuấn, Vũ Thang, những vị này đều là người mà Khổng Lão Phu Tử của chúng ta vô cùng kính phục, các Ngài đều là Đế vương thời xưa, nhưng các Ngài đều học tập những Văn hóa truyền thống này, thật sự là những tấm gương tốt tự mình làm được rồi mới nói ra. Bởi thế sự giáo dục Văn hóa truyền thống Trung Quốc này ít nhất đã có lịch sử 4500 năm trở lên rồi. Do đó ngày nay nếu như chúng ta có thể nắm vững được cương lĩnh dạy học truyền thống này, và thực hiện trong cuộc sống thì người người chúng ta đều có thể khôi phục được bản tánh, bản thiện của chúng ta, người người đều có thể trở thành Nghiêu Thuấn.

Vậy thì ở chỗ này chúng ta sẽ nhìn thấy, thời trước đây, trong việc dạy học của chúng ta, chúng ta nhìn thấy việc dạy học trong thời xưa, họ đã dạy như thế nào? Họ dạy học điều quan trọng nhất chính là phải chuyên

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

ting. Sự chuyên ting này rất quan trọng, bởi vì nếu như ngay từ đầu chúng ta đã tập tu rồi, học rộng nghe nhiều rồi thì tâm của chúng ta sẽ bị tán loạn, cái tâm tán loạn này cũng như Phật pháp đã nói là không có định thì không thể khai trí huệ, cho nên việc tu hành hoặc là học tập nhất định phải đặc định. Do vậy trong “Tam tự kinh” đã nói “giáo chi đạo, quý dĩ chuyên”, cho nên học tập nhất định phải chuyên, không được xen tạp, nếu như xen tạp, chúng ta nói là, sự xen tạp này chỉ học được một chút bề mặt, một chút tri thức, cái này không gọi là trí huệ, trong Phật pháp nói trí huệ nhất định phải chuyên ting, hơn nữa phải có định, cho nên gọi là giới định huệ, nhờ giới mà sanh định, nhờ định mà khai trí huệ. Vì thế chuyên tu mới có thể tương ứng với giới định, mới có thể thật sự khai trí huệ. Vậy thì đợi đến sau khi quý vị khai trí huệ rồi, **pháp thế gian xuất thế gian (thế xuất thế gian Pháp?)** quý vị hoàn toàn đều thông đạt. Cũng giống như Đại sư Lục tổ Huệ Năng vậy, **quý vị coi (quý vị xem)** Đại sư Lục tổ Huệ Năng, Ngài đâu có biết chữ, nhưng khi Ngài thật sự có giới định huệ này rồi, đối với **pháp thế gian xuất thế gian này (thế xuất thế gian Pháp?)**, ai hỏi Ngài bất kì vấn đề gì, tất thấy Ngài đều có thể trả lời, không có cái gì mà Ngài không biết. Vì vậy việc dạy học trong Phật pháp, tổng nguyên tắc này là nhờ giới mà đặc định, nhờ định mà khai trí huệ, đây cũng chính là kinh nghiệm mà chư Phật Bồ tát tu học chứng quả.

Vậy thì ở điểm này chúng ta thật sự nhìn thấy là cổ Thánh tiên Hiền các Ngài thật sự là tự mình làm được trước rồi mới ra dạy dỗ lão bá tánh,

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

cho nên các Ngài đều là lấy thân làm **mẫu (gương)**, thậm chí như ngày nay chúng ta nói, họ đều là chỉ yêu cầu chính mình chứ không yêu cầu người khác. Vậy nên **quý vị coi (quý vị xem)** Chu Hi, Ngài là một đại đức của Nho gia, Ngài đã đem toàn bộ luân lý đạo đức, thế giới này làm sao mới hòa hợp, mới an định, hạnh phúc của gia đình, sự hòa hợp an định của quốc gia, hòa bình của thế giới, **quý vị coi (quý vị xem)** đây chính là Văn hóa truyền thống Trung Hoa đã nói rõ ra cho chúng ta, nó đã chỉ ra cho chúng ta một cách rất đơn giản, rất rõ ràng. Được, bây giờ chúng ta cùng xem một chút.

Điểm thứ nhất, tức là “phụ tử hữu thân, quân thần hữu nghĩa, phu phụ hữu biệt, trưởng ấu hữu tự, bằng hữu hữu tín”. **Quý vị coi (quý vị xem)**, Nghiêu Thuấn, đây là điều mà thời đại Nghiêu Thuấn đã truyền lại, Nghiêu Thuấn đã dùng ngũ giáo này, tức 5 điều giáo hóa này để giáo hóa lão bá tánh. Cho nên **quý vị coi (quý vị xem)** từ xưa đến nay đã truyền mấy ngàn năm rồi vẫn không bị thất truyền, tại sao vậy? 5 điều này rất dễ nhớ, rất đơn giản, cho nên 5 điều này chúng ta đều phải chép lại. Vì vậy ngũ giáo này là từ thời thượng cổ mãi đến những năm cuối Mãn Thanh đã được phổ biến cả 4500 năm ở Trung Quốc, người Trung Quốc qua các thời đại đều rất hoan hỉ mà tuân thủ phụng hành ngũ luân này. Cho nên 5 điều này rất quan trọng, là một cái gốc để thế giới an định hòa bình.

Sau này, sau khi thành lập Dân quốc, người ta đã khá là lơ là đối với ngũ giáo này, cho nên bây giờ cả xã hội đã dần dần xuất hiện rất nhiều rất

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

hiều vấn đề. Ví dụ như chúng ta thường hay nghe thấy trong xã hội này những chuyện vợ chồng ly hôn cãi vã, giết hại lẫn nhau, những chuyện cha con thù hận, anh em tàn sát lẫn nhau. Ô, những bản tin như vậy mỗi ngày một nhiều hơn, quý vị nghĩ coi trước đây rất ít xảy ra những việc như vậy. Cho nên quý vị nghĩ coi tại sao bây giờ lại xảy ra rất nhiều những chuyện như vậy? Tức là không thật sự thực hiện được 5 điều này, ngũ giáo này. Do đó **quý vị coi (quý vị xem)** việc lớn đầu tiên của một gia đình chính là sinh sống, trong cuộc sống này thì có cuộc sống vật chất và cuộc sống tinh thần. Sau đó việc lớn thứ hai chính là nối dõi tông đường, cũng chính là sự giáo dục gia đình, phải dạy dỗ tốt con cái của chính mình. Bởi thế thật sự là “**dựng nước quản dân**” (**kiến quốc quân dân**), muốn xây dựng một quốc gia, muốn khiến một đất nước giàu mạnh an vui, **quý vị coi (quý vị xem)** “**dạy học đứng đầu**” (**giáo học vi tiên**), bắt đầu từ giáo dục gia đình mãi cho đến giáo dục xã hội, cho đến giáo dục nhà trường, **quý vị coi (quý vị xem)**, tất cả đều là lấy **việc dạy học làm đầu (giáo học vi tiên)**. Do đó những đại sự chính trị trong quốc gia cũng là **dạy học đứng đầu (giáo học vi tiên)**, cho nên quan viên một vùng có một công việc quan trọng nhất chính là phải dạy dỗ tốt nhân dân. Bây giờ chúng ta thường hay cảm thấy việc lớn nhất bây giờ, những người làm nhà nước, làm lãnh đạo việc quan trọng nhất là gì? Hình như đều là phát triển kinh tế, phải có tiền. Thật ra vào thời xưa họ không đặt việc này lên vị trí đầu tiên, mà họ coi giáo hóa là việc đầu tiên, **dạy học đứng đầu (giáo học vi tiên)**. Cho nên từ xưa đến nay không ai

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

không coi trọng việc giáo dục, vậy thì giáo dục là dạy điều gì? Dạy luân lý đạo đức, cũng là dạy về ngũ luân. Do đó phụ tử, quân thân, phu phụ, trưởng ấu, bằng hữu, những quan hệ này nhất định phải hiểu rõ. Cho nên ngũ luân gọi là đạo, đạo tức là một nguyên tắc rất tự nhiên, không phải do con người phát minh ra, mà là đã hình thành một cách tự nhiên. Do vậy **quý vị coi (quý vị xem)** “phụ tử hữu thân”, cái “thân” này; “quân thân hữu nghĩa”, cái “nghĩa” này; “phu phụ hữu biệt”, cái “biệt” này; “trưởng ấu hữu tự”, cái “tự” này; “bằng hữu hữu tín”, cái “tín” này, những cái này gọi là gì? Gọi là đức. Cho nên những mối quan hệ phía trước gọi là đạo, còn những chữ này thì gọi là đức. Do đó những điều này đều là gì? Đều là tùy thuận nguyên tắc của thế giới tự nhiên, cái này gọi là đức, đều là phải nên làm như vậy. Cho nên nếu không làm như vậy thì sẽ trái nghịch tự nhiên. Trái nghịch tự nhiên sẽ có kết quả gì? Thì xã hội sẽ động loạn, thế giới sẽ không còn an định hòa bình. Do đó **quý vị coi (quý vị xem)** điểm này, chúng ta biết là một em bé vừa ra đời, một em bé mới mấy tháng tuổi, **quý vị coi (quý vị xem)** một em bé mới mấy tháng tuổi nhìn thấy ai **em (em bé)** cũng cười hì hì, cười tí mắt, rất dễ thương, rất ngây thơ, không hề bị ô nhiễm một chút nào, đó là chứng minh điều gì? Nhân chi sơ, tánh bản thiện. Kết quả khi **em (em bé)** dần dần lớn lên, **em (em bé)** bắt đầu có cái gì? Có phân biệt, có chấp trước, sau đó dần dần bị môi trường bên ngoài làm cho ô nhiễm. Cho nên **quý vị coi (quý vị xem)** sự ô nhiễm này là khi **em (em bé)** dần dần lớn lên mới bị ô nhiễm, lúc ban đầu các **em (em bé)** đều rất lương thiện, rất

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

trong sáng. Do đó **quý vị coi (quý vị xem)** sự giáo dục của Nho gia tức là họ bắt đầu dạy từ khi nào? Họ bắt đầu dạy ngay từ thai giáo, cũng tức là khi người mẹ mang thai đã phải bắt đầu dạy rồi. Vậy thì khi mang thai, dựa vào một nguyên tắc giáo dục của các tiên Vương trong thời cổ đại, **quý vị coi (quý vị xem)** người mẹ này mắt không thể nhìn những thứ không tốt, “nhãn bất kiến ác sắc”, tai không thể nghe những âm thanh xấu, những âm thanh không tốt thì không được nghe, sau đó miệng không được nói những lời ngạo mạn, không được nói những lời không hay. **Quý vị coi (quý vị xem)** đây chính là khi người mẹ đang mang thai, họ phải giữ gìn tâm trạng của mình sao cho rất lương thiện, rất trong sáng, rất thanh tịnh, rất từ bi, **quý vị coi (quý vị xem)** đây chính là thai giáo. Cho nên sự thai giáo này tức là khiến những khởi tâm động niệm của bản thân người mẹ, ngôn ngữ tạo tác của họ đều phải giữ gìn đoan chánh, bởi vì họ sẽ ảnh hưởng đến thai nhi này. Do đó đợi đến sau khi em bé này ra đời, **quý vị coi (quý vị xem)**, người làm cha mẹ, làm trưởng bối, trước mặt các em bé, nhất cử nhất động của họ cũng đều phải giữ cái lễ này, cũng phải làm rất tốt rất tốt, nếu như làm không tốt thì tức là đã làm tấm gương không tốt, thì sẽ dạy hư hỏng em bé này, bởi vì các em bé rất lợi hại, quý vị đừng tưởng các **em (em bé)** có cái đầu nhỏ xíu, nhưng từ sáng tới tối các **em (em bé)** đều đang nhìn, đang quan sát, đang nghe, đang học tập. Cho nên bây giờ chúng ta cho các **em (em bé)** học cái gì? Cho các **em (em bé)** xem tivi, cho các **em (em bé)** xem những thứ không tốt, thì các **em (em bé)** sẽ học theo những thứ không

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

tốt. Do đó điều rất quan trọng là khi bắt đầu phải khiến tất cả những việc bất thiện này cách ly các em (em bé), đừng để những thứ này ô nhiễm các em (em bé), không thể cho các em (em bé) nhìn thấy, không thể cho các em (em bé) nghe thấy. Cho nên đây là khi các em (em bé) còn nhỏ đã phải bồi dưỡng bốn tánh thuần tịnh thuần thiện cho các em (em bé), cũng tức là phải phòng ngừa sự ô nhiễm. Do đó những người làm cha mẹ, quý vị coi (quý vị xem) việc quan trọng nhất chính là phòng ngừa con mình bị ô nhiễm, đây là công đức lớn nhất, đây chính là một sự giáo dục tình thương thật sự thần thánh.

Vậy thì ngũ giáo này, đứng đầu 5 loại giáo dục này, thứ nhất chính là “phụ tử hữu thân”, cái “thân” này tức là thân ái, tức là nói về hiếu đạo, tất nhiên đó hoàn toàn là một mối quan hệ tự nhiên. Cho nên mục tiêu của việc giáo dục này là gì? Tức là hy vọng giữ gìn được sự thân ái giữa cha và con, giữ gìn mối quan hệ này cho đến suốt đời, chúng ta gọi là mãi cho đến “thận chung truy viễn”. Quý vị coi (quý vị xem) đến sau này, sự hiếu thuận của con cái đối với cha mẹ, rồi về sau, khi cha mẹ qua đời rồi, họ vẫn phải cúng kính cha mẹ, thận chung truy viễn, giữ gìn trong thời gian dài như vậy. Quý vị nghĩ coi (xem), ngoài giáo dục ra thì không còn phương pháp thứ hai nào có thể làm được nữa, do đó hiếu đạo này thật sự là quá quan trọng, quá quan trọng. Cho nên quý vị coi (quý vị xem) trước đây chúng ta biết là vào thời cổ xưa không hề nghe nói về những chuyện cha mẹ, con cái tàn sát nhau, con cái đi giết cha mẹ, rất ít nghe thấy. Vậy thì nếu xảy ra

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

những việc này thì rất là nghiêm trọng. **Quý vị coi (quý vị xem)** trong bài giảng của Sư phụ chúng ta có nhắc tới, vào thời nhà Thanh đã từng xảy ra một chuyện con trai giết cha mình, kết quả việc này đã chấn động cả nước, Hoàng đế lúc đó đã hạ lệnh phải ghi tội cho tổng đốc, tuần phủ ở đây, huyện thái gia, tức huyện trưởng cũng bị bãi chức xét xử.Ồ, **quý vị coi (quý vị xem)**, sự việc này rất là nghiêm trọng, con trai giết cha mình. Quý vị nghĩ **coi (xem)** huyện trưởng này tại sao phải bị xét xử, cách chức xét xử? Bởi vì huyện trưởng ở trong nhân dân được gọi là quan phụ mẫu, huyện thái gia này là quan phụ mẫu, ông ấy phải phụ trách sự giáo dục trong cả huyện, kết quả trong huyện của ông ấy lại sanh ra một người con đại nghịch bất hiếu như vậy, đại nghịch vô đạo như vậy, tất nhiên ông ấy phải có trách nhiệm, ông ấy phải gánh vác trách nhiệm này, cho nên **quý vị coi (quý vị xem)** ông ấy bị cách chức xét xử, thậm chí là bức tường thành trong huyện đó còn phải phá bỏ một góc, đây là một sự ô nhục, sự ô nhục của cả huyện này. Hoàng đế đã đưa ra mệnh lệnh này, có thể thấy lúc đó những việc như vậy là nghiêm trọng biết mấy. Còn bây giờ thì sao? Bây giờ ghê gớm lắm, báo chí ngày nào cũng có, quá là nhiều. Cho nên quý vị nghĩ **coi (xem)**, bây giờ xã hội này tại sao lại dễ xảy ra tình trạng này? Tức là do không chú trọng ngũ luân này, không chú trọng ngũ giáo này. Bởi vậy ngày nay chúng ta học tập phải bắt đầu nghiêm túc học từ ngũ giáo này.

Và Khổng Tử đã nói cho chúng ta về 5 chuyện không cát tường, 5 điều không cát tường. Đó là có một lần, Ai Công đã hỏi Khổng Tử, hỏi Khổng

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

Tử về vấn đề gì? Ông nói “Quả nhân nghe nói”, Hoàng đế tự xưng mình là quả nhân, ông nói “Quả nhân nghe nói, xây thêm phòng ốc ở phía Đông của căn nhà có phải là không cát tường không? Cách nói như vậy có đáng tin không?”. Ông đã hỏi Khổng Tử việc này. Khổng Tử đã trả lời ông “Những việc không cát tường thì có 5 loại, nhưng Ngài xây thêm phòng ốc ở phía Đông ngôi nhà thì không nằm trong những chuyện đó, việc này không liên quan gì đến cát tường hay không cát tường”. Vậy rốt cuộc có 5 loại nào không cát tường? Cái thứ nhất, **hại người để lợi mình (tồn người lợi mình?)**, đây là không cát tường cho chính mình. Chúng ta thường hay nghĩ tới lợi ích của bản thân mà tham chiếm lợi ích của người khác, cho nên đây là không cát tường cho bản thân. Cái tiếp theo là **vứt bỏ người già mà chỉ lo trẻ nhỏ (đây là văn bạch thoại?)**, đây là không cát tường cho gia đình, bây giờ việc này rất là nhiều, chỉ lo cho con trẻ mà không lo cho người già, gia đình này sẽ không cát tường, đây là điều Khổng Lão Phu Tử nói. Tiếp đến, **vứt bỏ người hiền minh mà lại trọng dụng kẻ bất lương**. Người tốt, người có năng lực, người lương thiện thì không dùng, lại đi dùng người xấu, đây là quốc gia không cát tường, sự không cát tường của một nước. Kế tiếp, **người lớn tuổi có trí huệ không muốn dạy dỗ, và người trẻ tuổi lại không chịu cố gắng học tập**, đây là phong tục không cát tường, phong tục xã hội không cát tường. Sau đó, người có tài đức thì ở ẩn, không chịu ra ngoài, còn những kẻ ngu muội không có trí huệ, không có nhân đức thì lại ra nắm đại quyền, đây là thiên hạ không cát tường. **Quý vị coi (quý**

vị xem) 5 việc không cát tường này rất nghiêm trọng, nhưng việc xây thêm phòng ở phía Đông thì không nằm trong đó. Cho nên điều Khổng Lão Phu Tử nói với chúng ta thật sự rất có lý. Bởi vậy ngày nay chúng ta phải biết, bây giờ chúng ta sẽ gặp phải những điều không cát tường gì? Sự không cát tường này đều có liên quan tới bản thân mình, không liên quan tới việc xây nhà. Do đó thông thường chúng ta cho rằng coi trọng những chuyện phong thủy này, không liên quan đến việc này, mà liên quan đến nhân tâm, cho nên ngày nay chúng ta tuyệt đối không được mê tín, tôn trọng Văn hóa truyền thống và sự giáo dục của cổ Thánh tiên Hiền, đây mới là thật sự giác ngộ, thật sự có trí huệ. Vậy thì ở điểm này, chúng ta lại xem tiếp, lúc này đã nói tới “phụ tử hữu thân”, tiếp theo là “quân thần hữu nghĩa”, nghĩa tức là đạo nghĩa, phải dạy sự trung nghĩa này. Quân tức là gì? Tức là người lãnh đạo. Thần tức là người bị lãnh đạo. Ví dụ quý vị làm việc ở trong công ty, ông chủ chính là quân, chúng ta là nhân viên bên dưới tức là thần, do vậy khi quý vị đến một nơi nào đó nhất định sẽ có quan hệ này, nhất định sẽ có mối quan hệ giữa người lãnh đạo và bị lãnh đạo, đây gọi là quân thần. Cho nên quan hệ giữa người lãnh đạo và người bị lãnh đạo phải phù hợp với đạo nghĩa. Nói một cách cụ thể tức là quân nhân thần trung, tức là người lãnh đạo phải đối đãi với cấp dưới của họ rất nhân từ, người bị lãnh đạo phải nên dùng tâm trung nghĩa, thành thật để cống hiến hết lòng cho nơi này, cống hiến cho người lãnh đạo. Do đó đây là gì? Đây là chúng ta làm người làm việc phải rất thành khẩn, phải tận tâm tận lực mà làm việc cho

viên mãn, đó gọi là tận trung. Cho nên một bên thì phải nhân từ, một bên thì phải **tận trung giữ chức (tận trung giữ bản phận)**, đây chính là quan hệ giữa lãnh đạo và người bị lãnh đạo.

Cái thứ ba gọi là “phụ phụ hữu biệt”, cái “biệt” này nghĩa là gì? “Biệt” tức là nhiệm vụ cá biệt, cũng tức là hai vợ chồng sẽ có nhiệm vụ riêng của mình, không giống nhau, tức là hai người không thể nào cùng làm một việc giống nhau, mà phải có sự khác biệt. Có nghĩa là sao? Khi hai vợ chồng này xây dựng nên một gia đình, thì trong gia đình này, mỗi một người sẽ phụ trách những việc mà họ nên phụ trách. Vậy thì gia đình thông thường sẽ có hai nhiệm vụ, hai nhiệm vụ rất lớn. Thứ nhất là nuôi sống gia đình, cũng tức là phải kiếm tiền, khiến cuộc sống vật chất, cuộc sống tinh thần của cả gia đình này có thể đạt đến một mức độ nhất định, đây là điều rất quan trọng, là một nhiệm vụ về kinh tế. Thứ hai là **nuôi sống gia đình (kế thừa gia đình?)**, tức là chúng ta nói về chuyện nối dõi tông đường, việc nối dõi tông đường này, người xưa thường nói là **“Bất hiếu có ba tội, vô hậu là lớn nhất” (bất hiếu hữu tam, vô hậu vi đại)**. Quan trọng nhất là cái hậu này, phải làm sao mới có hậu? Việc quan trọng tức là phải giáo dục thế hệ sau, nếu như thế hệ sau không được giáo dục tốt thì như vậy cũng không được gọi là có hậu. Cho nên quan trọng nằm ở việc gì? Ở gia giáo. Vì vậy vào thời xưa, cuộc sống của một gia đình, thông thường là người chồng sẽ phải gánh vác nhiệm vụ kinh tế tức là nuôi sống gia đình, họ phải làm việc rất chăm chỉ. Sau đó người phụ nữ ở trong nhà, họ phải giúp chồng dạy con,

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

tức là phải dạy dỗ con cái, chăm sóc chồng mình. Vậy thì sau này, con cái được dạy tốt hay không được dạy tốt, việc này vào thời xưa, người mẹ có liên quan lớn nhất, cho nên người ta gọi là Thái Thái. Thái Thái là cách gọi rất tôn trọng, noi gương mẫu thân của Thánh Hiền thời xưa, gọi là Thái Thái. Gọi họ là mẹ của Thánh Hiền, tức là Thái Thái, là sự tôn trọng rất lớn rất lớn. Thế nhưng đến thời đại này thì lại khác, bây giờ là một thời đại nam nữ bình đẳng, vậy thì hai nhiệm vụ lớn này cũng giống như thế, cũng vẫn tồn tại, không thể nói đến thời đại này thì hai nhiệm vụ này không còn nữa. Hai nhiệm vụ đều thần thánh như nhau, tuyệt đối không có sự phân biệt tôn ti cao thấp, cũng tức là hai nhiệm vụ này là bình đẳng, không phải người chồng ở bên ngoài kiếm tiền, anh ấy lớn hơn, còn người vợ ở trong nhà dạy dỗ con cái, thì nhỏ hơn, thấp hơn, không phải, hai người đều rất quan trọng. Thật ra, **nhìn vào thì quan trọng hơn vẫn là vị trí của người vợ là quan trọng nhất**, bởi vì nếu họ không dạy tốt con cái của quý vị thì quý vị sẽ vô hậu, không còn thế hệ sau nữa, thế hệ sau có cũng như không. Do đó điều rất quan trọng là phải dạy dỗ tốt con cái. Cho nên cũng tức là hai người thì phải có một người phụ trách nuôi sống gia đình, có một người phải phụ trách việc giáo dưỡng đời sau. Nói một cách khác, ngày nay nếu như người vợ làm việc trong xã hội, phụ trách kinh tế, thì người chồng sẽ phải ở nhà dạy dỗ con cái. Nếu như người chồng ra ngoài làm việc thì người vợ phải ở trong nhà dạy dỗ con cái, nếu không như vậy **quý vị coi (quý vị xem)**, hai người đều ra ngoài làm việc, con cái sẽ không có ai dạy, vậy gia

đình này tương lai sẽ không còn thế hệ sau nữa, thật sự là sẽ vô hậu. Vậy thì **quý vị coi (quý vị xem)** bây giờ rất nhiều người làm cha mẹ bởi vì công việc bận rộn, sau đó có rất ít thời gian có thể ở bên cạnh con cái, và rồi tình thân sẽ rất khó được xây dựng. Vậy thì kể đó cha mẹ đều đi làm, cho nên họ đem con cái giao cho ai coi? Giao cho người giúp việc, kết quả người giúp việc lại biến thành cha mẹ của con cái chúng ta. Thật ra người giúp việc chỉ có thể chăm sóc việc ăn uống đi lại của em bé, họ không biết gì hết, làm sao họ dạy dỗ được chứ? Nhất là bây giờ người giúp việc cứ để các em coi tivi, đi chơi trò chơi điện tử, **quý vị coi (quý vị xem)**, những thứ ở trong đó thì như thế nào? Sát đạo dân vọng, bạo lực sắc dục, từ nhỏ đã học được rồi. Vậy **quý vị coi (quý vị xem)**, đợi đến khi các em lớn lên, khởi tâm động niệm của các em, tất cả việc làm của các em đều sẽ phải thuận theo thú vui của bản thân, thuận theo sở thích của bản thân mà làm. Vậy **quý vị coi (quý vị xem)**, nếu như luôn thuận theo sở thích của mình thì rất nguy hiểm, quý vị nghĩ **coi (xem)**, như vậy tức là không có một chút tâm ân nghĩa nào hết. Tức là khi em thích quý vị thì sẽ rất tốt với quý vị, giống như người bạn tốt vậy, nếu như có một ngày em không thích quý vị nữa, có thể em sẽ sát hại quý vị, thậm chí ngay cả cha mẹ cũng sẽ giết, huống hồ là người khác. Bây giờ thời đại này, **quý vị coi (quý vị xem)** đã xảy ra rất nhiều việc đều là như vậy. Cho nên bây giờ rất đáng sợ, dần dần đã biến thành một phong khí, vậy thế giới này chịu sao thấu? Do đó Sư phụ chúng ta thường nói tại sao thế giới lại đi đến bước đường cùng? Không phải do

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

thiên tai nhân họa gì hết mà điều quan trọng nhất là gì? Luân lý đạo đức này đã bị hủy diệt, sự giáo dục truyền thống của Thánh Hiền đã bị hủy diệt, cho nên xã hội này sẽ có hiện tượng tận thế, cũng tức là giữa người và người không còn tình thân không còn nhân ái nữa. Vậy giữa người và người sẽ là cái gì? Chỉ có quan hệ lợi hại. Vậy thì nếu như có đối lập, có mâu thuẫn thì sẽ rất đáng sợ, vậy thì sẽ sát hại lẫn nhau. Cho nên **quý vị coi (quý vị xem)** chúng ta phải hết sức coi trọng ngũ giáo này.

Kế tiếp là “trưởng ấu hữu tự”, đây là nói tới huynh đệ, trưởng ấu tức là huynh đệ, cái “tự” này là gì? Là tự nhiên, là trình tự trước sau của họ khi sanh ra đời, cho dù ngày nay sanh ra một cặp sinh đôi nhưng họ vẫn có trình tự, vẫn có một người sanh ra trước, một người sanh ra sau, do đó cái trình tự này không thể nào không tôn trọng. Vì vậy người nhỏ đối với người lớn phải biết tôn kính, còn người lớn phải biết thương yêu người nhỏ, chúng ta gọi là **“anh thương em, em kính anh”** là như vậy. Cho nên trình tự này rất quan trọng, chỉ cần có thể tuân thủ đạo lý này thì truyền thống của gia đình này sẽ không bị phá hoại, gọi là gia hòa vạn sự hưng. Do vậy gia đình hòa thuận đó là cái gốc để xã hội an định, thế giới hòa bình, cho nên cái hòa này rất là quan trọng, hòa thuận là vô cùng vô cùng then chốt. Bởi thế **quý vị coi (quý vị xem)** Trung Quốc vào thời xưa có một người là Trương Công Nghệ, trong gia tộc họ Trương của ông là cửu đại đồng đường, có bao nhiêu người? Hơn 900 gần 1000 người, một gia tộc lớn như vậy, chung sống hòa thuận, toàn bộ người trong gia tộc đều sống chung với nhau, thậm

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

chỉ là trong nhà ông ấy có nuôi 100 con chó, 100 con chó này cũng chung sống hòa thuận, chó nhìn thấy người chung sống hòa thuận, chó cũng chung sống hòa thuận. Đến giờ ăn cơm người ta sẽ rung chuông, rung chuông thì mọi người kéo tới, chó cũng tới tập trung, có riêng một máng ăn dành cho chó, một nơi để ăn cơm. Kết quả mấy con chó đó nếu có một con nào chưa tới thì 99 con chó kia đều không dám ăn cơm. **Quý vị coi (quý vị xem)**, họ huấn luyện tốt như vậy, hòa thuận như vậy. Kết quả Hoàng đế thời đó, vào thời nhà Đường, gọi là Đường Cao Tông, ông đã đến viếng thăm gia tộc của Trương Công Nghệ, rất nổi tiếng, rất hòa thuận, mọi người đều biết tới. Kết quả khi qua đó tham quan, Hoàng đế đã mời Trương Công Nghệ tới, nói là “Ông có bí quyết, bí kíp gì không mà khiến cho gia đình của ông hòa thuận như vậy, 900 người tương thân tương ái như vậy”. Kết quả đã mời Trương Công Nghệ viết ra bí quyết. Kết quả Trương Công Nghệ đã viết ra 100 chữ nhẫn, đã viết 100 chữ nhẫn, **quý vị coi (quý vị xem)**, gọi là “bách nhẫn gia phong”. Cho nên ông ấy dựa vào điều gì? Dựa vào nhẫn. Vì vậy sự nhẫn nhịn này thật sự chúng ta thường nói nhẫn được mới có thể đắc định, do đó tại sao tâm chúng ta mãi không thể nào định được? Do nhẫn không được, không thể nhẫn, cho nên tâm sẽ không thanh tịnh được. Bởi vậy **quý vị coi (quý vị xem)** chữ nhẫn này quan trọng biết mấy, sự hòa thuận trong gia đình cũng dựa vào nhẫn. Cho nên đây là chúng ta nói về “trưởng ấu hữu tự”.

Tiếp theo là “bằng hữu hữu tín”, vậy thì Trung Quốc từ xưa đến nay

thường nói **bốn bề đều là huynh đệ (tứ hải giai huynh đệ)**, đều là bạn bè, cho nên bạn bè là một trong ngũ luân, mối quan hệ này gọi là tương giao đạo nghĩa, cùng sanh tử, chung hoạn nạn, do đó cũng đã thể hiện ra tất cả đều là cùng chung một thể sanh mạng, cho nên giữa bạn bè phải giữ tín nghĩa. Vậy thì câu nói này đã tổng kết lại quan hệ giữa người và người, nhất định phải cố gắng bao dung lẫn nhau, tôn trọng lẫn nhau, tin tưởng lẫn nhau, quan tâm lẫn nhau, hỗ trợ hợp tác, tuyệt đối không được làm những chuyện tổn hại lẫn nhau. Cho nên **quý vị coi (quý vị xem)** chúng ta nói tới mối quan hệ bạn bè, **quý vị coi (quý vị xem)** ra ngoài phải dựa vào bạn bè, bạn bè cũng giống như người thân của mình vậy, cho nên bạn bè rất là quan trọng.

Vậy thì 5 điều này gọi là ngũ giáo, **quý vị coi (quý vị xem)** nếu có thể thực hiện được ngũ giáo này thì xã hội sẽ được an định, xã hội hòa hợp thì thế giới sẽ thái bình. Và học tập ngũ giáo này thì cũng có 5 trình tự của nó, ở đây cũng đã nói tới bao gồm “bác học, thẩm vấn, thận tư, minh biện và đốc hành”, và đây là sự giáo dục của Nho gia. Từ nhỏ khoảng tầm sáu bảy tuổi họ đã bắt đầu, lúc này không phải dạy học sinh học rộng, học rộng không phải dạy trong giai đoạn đó, học rộng là phải đợi họ lên Thái học rồi mới bắt đầu dạy học rộng nghe nhiều. Vậy hồi nhỏ phải dạy thế nào? Cách dạy hồi còn nhỏ cũng giống như trong “Tam tự kinh” đã nói, gọi là quý dĩ chuyên, “giáo chi đạo, quý dĩ chuyên”. Sự “quý dĩ chuyên” này tức là thành tựu đức hạnh của họ, thành tựu căn bản trí của họ. Nếu như ngày nay nói

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

tới việc học là học rộng, lúc đầu đã học nhiều thứ thì sẽ phá hoại đức hạnh của họ, phá hoại căn bản trí của họ, tương lai sẽ biến thành cái gì? Biến thành thể trí biện thông, thành tựu như vậy sẽ rất có hạn. Cho nên **quý vị coi (quý vị xem)** tiểu học trước đây, sự giáo dục này là dạy họ phải nhất môn thâm nhập, trường kì huân tu. Sau đó lên đến thái học, trước đây chỉ có tiểu học, kế tiếp sẽ đến thái học, không phải như chúng ta bây giờ còn có trung học, trước đây thì không có. Khi lên thái học thì họ mới học rộng nghe nhiều, cũng tức là đã bước vào giai đoạn thứ hai của việc tu học, cho nên 5 điều phía trên không thuộc về giai đoạn thứ nhất mà thuộc về giai đoạn thứ hai.

Vậy thì ngày nay việc giáo dục của Đức Phật chúng ta cũng là như vậy, ngày nay chúng ta tại sao phải đọc Kinh, học thuộc Kinh trước, 5 năm đầu phải học giới trước? Tức là phải thành tựu căn bản trí của chúng ta trước, vậy thì bác học đa văn gọi là hậu đắc trí, cho nên ngày nay chúng ta nhất môn thâm nhập, trường kì huân tu là để thành tựu căn bản trí của mình. Đợi đến sau khi quý vị có căn bản trí rồi, quý vị mới có hậu đắc trí, cho nên có được căn bản trí rồi sau đó mới có thể bác học, thẩm vấn, thận tư, minh biện, những điều này đều hoàn thành trong một lần, cũng tức là khi các căn của chúng ta, khi sáu căn tiếp xúc với cảnh giới sáu trần thì quý vị sẽ hiển thị ra giới định huệ mà chúng ta nói sẽ thành tựu hậu đắc trí. Cho nên **quý vị coi (quý vị xem)** Đại sư Lục tổ Ngài đã khai ngộ rồi, Ngài đã có căn bản trí rồi, sau đó Ngài khai ngộ rồi thì gặp phải vấn đề gì Ngài đều

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

lập tức biết ngay, lập tức có thể giải đáp ngay, không gì không thông, không gì không thể. Cho nên điều này là vô cùng vô cùng quan trọng.

Tiếp theo là “tu thân chi yếu”, tu thân chi yếu là gì? “Ngôn trung tín, hành đốc kính, trùng phần trất dục, thiên thiện cải quá”. Không Tử khi dạy học đã vô cùng coi trọng ngôn ngữ, cũng tức là không thể nào nói năng tùy tiện, bởi vì cái miệng này là cửa ngõ họa phước, cho nên chúng ta đối với người khác phải nên tán thán, đừng đi hủy báng. Cho nên **quý vị coi (quý vị xem)**, lúc bắt đầu là ngôn trung tín, dạy quý vị nói năng, nói năng phải trung tín, không thể nào phê bình, cho nên **quý vị coi (quý vị xem)** ngày nay chúng ta gặp rất nhiều tai họa, rất nhiều lỗi lầm từ đâu mà tới? Tức là từ phê bình hoặc là lưỡng thiệt, hoặc là vọng ngữ, hoặc là ý ngữ, ác khẩu mà gây ra hậu quả này. Cho nên **quý vị coi (quý vị xem)** việc dạy học này, **quý vị coi (quý vị xem)** “tu thân chi yếu” cái đầu tiên là coi trọng ngôn ngữ.

Kế tiếp là hành vi, hành đốc kính. Hành vi, những hành vi này tức là trong tất cả mọi lúc mọi nơi đối đãi với người, sự vật cũng như Phật pháp, chúng ta đã nói là phải lễ kính chư Phật, phải cung kính bình đẳng, chữ “đốc” này có nghĩa là thực tế thực tình, cung cung kính kính, nó không phải làm một cách giả tạo, mà là sự chân thành cung kính xuất phát từ nội tâm.

Kế tiếp, trùng phần trất dục, “phần” tức là phần nộ, ngày nay chúng ta nói là phải đoạn sân hận, cắt đứt tính khí hay nổi nóng của chúng ta, phải đoạn tâm sân hận này. “Dục” tức là dục vọng, chúng ta nói là tham dục,

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

cho nên đoạn tham dục, điều này so với Phật pháp đã nói “phiền não vô tận thế nguyện đoạn” cũng cùng một ý nghĩa đó. Cho nên chỉ có như vậy mới có thể thành tựu đức hạnh của chúng ta, khôi phục bốn tánh bốn thiện của chúng ta.

Tiếp theo, sau cùng là “xử sự chi yếu”, phải nên đối nhân xử thế tiếp vật với người ta như thế nào? “Chánh kì nghị bất mưu kì lợi, minh kì đạo bất kế kì công”, chữ “nghị” này có nghĩa là gì? Tức là nên hay không nên, chúng ta phải biết suy xét, phải nên làm thế nào. Tức là đối nhân xử thế, mình có nên làm hay không, những lúc làm việc, có suy nghĩ đến người khác hay không, nếu như suy nghĩ đến bản thân mình trước rồi mới nghĩ đến người khác, vậy là sai rồi. Cho nên bây giờ chúng ta làm việc, rất nhiều người đều nghĩ đến mình trước, bất lợi cho tôi thì tôi không làm, có lợi cho tôi thì tôi mới làm, đây gọi là gì? Đây là tự tư tự lợi. Bởi vậy bây giờ phải sửa, quay đầu nhìn lại, việc gì cũng phải nên lấy lợi ích của đại chúng xã hội làm tiền đề, phải suy nghĩ cho lợi ích lâu dài của đông đảo chúng sanh, đó gọi là “chánh kì nghị bất mưu kì lợi”.

Còn “minh kì đạo bất kế kì công” thì sao? Tức là chúng ta làm người xử sự phải lấy đạo nghĩa làm chuẩn mực, không thể lấy sự lợi hại công tội của cá nhân ra làm tiêu chuẩn, cũng tức là chúng ta phải biết đoạn ác tu thiện, tích công lũy đức để nâng cao bản thân đạt đến cảnh giới Thánh Hiền. **Quý vị coi (quý vị xem)**, việc chúng ta nên làm, việc chánh đáng, có lợi ích cho chúng sanh, chúng ta nhất định phải làm. Cho nên, điều này không chỉ

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

là chúng ta nói về luân lý đạo đức, mà còn là cải tạo vận mệnh. Vận mệnh trong một đời này của chúng ta sẽ được thay đổi trong một niệm của chúng ta. Do đó hạnh phúc mỹ mãn vui vẻ thật ra đều là do tự mình cầu tới, tự mình sáng tạo ra. Vì vậy chúng ta đối nhân xử thế tiếp vật thật sự là nhất định phải đoạn ác tu thiện, tích công lũy đức, tất nhiên nếu như chúng ta học Phật, niệm Phật thì sẽ càng tốt hơn nữa, nâng cao bản thân đến cảnh giới của Thánh Hiền.

Sau cùng, câu nói này rất quan trọng là “**điều mình không muốn, không làm cho người (kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân); làm việc không thông, xét lại chính mình (hành hữu bất đắc, phản cầu chư kỷ)**”, câu nói này quá quan trọng, cho nên ngày nay chúng ta đối nhân xử thế tiếp vật, bao gồm chúng ta và môi trường tự nhiên, và trời đất quỷ thần thì chúng ta phải nên giao tế ra sao? Phải biết là, nhất định “**điều mình không muốn, không làm cho người**” (**kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân**), những điều mà bản thân chúng ta không muốn người khác đem đến cho mình, thì mình không thể nào làm cho người khác, ví dụ tôi không muốn người khác hủy báng mình, thì tôi cũng không được đi hủy báng người khác; tôi không muốn người khác phê bình mình, thì tôi cũng không thể đi phê bình người khác. Cho nên khởi tâm động niệm ngôn ngữ tạo tác, trước hết chúng ta phải nên nghĩ đến **4 câu nói này, chúng ta có nên khởi lên những ý niệm này không, có nên nói ra những lời này không, có nên làm những việc này không?** Đây là tổng nguyên tắc đối nhân tiếp vật của Thánh Hiền xưa nay, chúng ta phải học

theo.

Điều sau cùng rất quan trọng, **làm việc không thông (hành hữu bất đắc)**, tức là khi chúng ta có tâm tốt làm việc tốt cho người khác, giúp đỡ người khác, kết quả lại nhận được quả báo không tốt, quả báo bị phản tác dụng, chúng ta còn gặp phải tai họa, đây là lỗi làm của ai? Đây không phải lỗi làm của người khác, mà là của bản thân chúng ta, cho nên phải **xét lại chính mình (phản cầu chư ki)**. Do vậy đây là gì? Dạy chúng ta phải biết kiểm điểm, đừng đi trách người khác, người khác có lỗi làm gì không? Không có, lỗi làm chắc chắn là do mình. Vậy thì một đời này cho dù không có lỗi, thì đời trước cũng đã có lỗi, nhân quả nói tới 3 đời, “Liễu Phàm tứ huấn” chẳng phải đã nói sao? **“Muốn biết nhân đời trước, xem hưởng quả đời này; muốn biết quả tương lai, xem nhân gieo hiện tại”**. Cho nên ngày nay chúng ta làm việc tốt, tại sao lại không nhận được báo ứng tốt đẹp, chính mình cũng đừng nản chí, báo ứng không tốt đó là cái gì? Chính là để tiêu trừ nghiệp chướng đời trước của mình. Bởi vậy chúng ta hiểu được chân tướng sự thật này rồi, thì quý vị sẽ tâm bình khí hòa, quý vị sẽ không oán trời trách người nữa, cũng sẽ không gây ra hiểu lầm đối lập với người ta nữa, sẽ không vậy nữa. Cho nên xét lại chính mình tức là chúng ta thường hay kiểm điểm chính mình, là vấn đề của tôi, cũng giống như Nghiêu vương mà tôi vừa mới giới thiệu, tất cả các vấn đề là do tôi, người khác không có vấn đề. Do đó hy vọng chúng ta thường ghi nhớ những câu nói này.

Sau cùng, đoạn này là do sư phụ chúng ta đã nói với chúng ta “Thánh

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

giả giáo nhân vì học chỉ ý, mặc phi sử nhân giác ngộ chư pháp thực tướng, thâm minh nghĩa lý, tùy thuận đạo đức, dĩ tu kì thân nhiên hậu thôi dĩ cập nhân nhĩ”. Vậy thì đây chính là Thánh Hiền xuất hiện trong thế gian này để giáo hóa đại chúng, không có việc gì khác, tức là dạy cho chúng ta hiểu rõ chân tướng của vạn sự vạn vật trong vũ trụ, hiểu rõ ý nghĩa và giá trị của cuộc đời, tiếp đó biết được phải nên làm người, làm việc như thế nào, lợi người lợi mình mà thôi. Bởi vậy bản thân mình phải gắng tu đức nghiệp, hoàn toàn là vì làm tấm gương cho chúng sanh, để người người hoan hỉ, học tập theo **họ (nên bỏ)**. Trước hết bản thân chúng ta phải làm cho được trước rồi mới đi nói, bản thân mình không làm được thì không được nói. Tại sao vậy? Quý vị nói ra người ta cũng không tin, cho nên tự mình phải nghiêm túc làm cho được rồi mới có thể từ mình suy ra người.

Sau cùng nói rằng “Từ tức thị cổ kim trung ngoại thánh giả chi đại học vấn dã”, đây tức là cổ Thánh tiên Hiền, **quý vị coi (quý vị xem)**, là tổng cương lĩnh, tổng nguyên tắc dạy học truyền thống của họ.

Hôm nay vô cùng hiếm có, có thể cùng mọi người học tập Văn hóa truyền thống, học tập luân lý đạo đức. Và nếu chúng ta có thể y theo cương lĩnh này mà học tập thì chúng ta sẽ không bị tách rời khỏi mục tiêu này, tách rời khỏi phương hướng này. **Chúng ta nhất định phải nắm cho chắc phương hướng mục tiêu này để học tập việc dạy học luân lý đạo đức này một cách rất viên mãn, rất thành công.** Vậy thì hôm nay tôi báo cáo với mọi người tới đây, sau cùng chúc phúc Giảng đường luân lý đạo đức của chúng

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
PHÁP SƯ NGỘ HẠNH

ta được thành công thuận lợi viên mãn, cũng chúc phúc mọi người sức khỏe an khang, vạn sự như ý, mọi người chúng ta đều có thể tu học cho tốt, sau cùng đều đạt được nhân tánh chí thiện viên mãn. Cảm ơn mọi người. A Di Đà Phật!